

Miljöprövningsdelegationen

Ahlstrom-Munksjö Paper AB
Box 624
551 18 Jönköping

Beslut om dispens från BAT-slutsats för pappersbruk i Jönköpings kommun

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 21.30-i

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Östergötland ger med stöd av 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250), Ahlstrom-Munksjö Paper AB (organisationsnummer 556669-9731) dispens från begränsningsvärden (BAT-AEL) avseende kemisk syreförbrukning (COD), totalt suspenderat material (TSS) och totalkväve (tot-N) i BAT 50, tabell 21 i Europeiska kommissionens genomförandebeslut av den 26 september 2014 om fastställelse av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong.

Följande begränsningsvärden ska gälla som årsmedelvärden per ton produkt under tiden för dispens.

- 7 kg/ton för COD
- 2 kg/ton för TSS
- 6 kg/ton för tot-N

Dispensen avseende COD och TSS är tidsbegränsad och gäller till och med 2021-12-31. Dispensen avseende tot-N är tidsbegränsad och gäller till och med 2022-12-31.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse på sätt som anges i bilaga.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Som huvudsakligt skäl för dispensansökan anges att Ahlstrom-Munksjö Paper AB (bolaget) i dag saknar de tekniska förutsättningarna för att vid Jönköpingsanläggningen innehålla de i tabell 21 föreskrivna begränsningsvärdena. Ett omfattande och nödvändigt utredningsarbete har påbörjats för att identifiera och genomföra robusta produktions- och kostnadseffektiva lösningar.

Planerat arbete för att uppfylla BAT-AEL gränserna bedöms i dagsläget sträcka sig till slutet av 2022. Enligt en grov tidsplan avser bolaget att utreda möjliga åtgärder till 2020-08-31, genomföra åtgärder till och med 2021 samt därefter utvärdera åtgärdernas effekt och sammanställa resultatet till 2022-12-31.

Ärendets handläggning

Ansökan om dispens har kungjorts i Jönköpingsposten samt på Länsstyrelsen Östergötlands webbplats. Kopia av kungörelsen har skickats till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Handlingarna har hållits tillgängliga för allmänheten i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken.

Remissförfarande har genomförts med Länsstyrelsen i Jönköpings län och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Jönköpings kommun.

Sökanden har beretts tillfälle att lämna synpunkter på de remissvar som inkommit och vad som i övrigt har tillförts ärendet.

Ansökan om dispens

Nuvarande tillstånd och villkor

Ahlstrom-Munksjö Paper AB i Jönköping har miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, beslut av Koncessionsnämnden för miljöskydd (171/90) daterat 1990-11-07. Miljödomstolen har 2011-01-31 (mål M 1788-07) omprövat villkoren. I gällande tillstånd finns villkor med begränsningsvärden från 2011 för COD och suspenderat material. För COD gäller 950 kg per kalenderdygn som gränsvärde på årsbas, och 1 050 kg per dygn som månadsmedelvärde per driftdygn och kalendermånad. För suspenderat material (SÅ GF/A) gäller 145 kg per kalenderdygn som gränsvärde på årsbas och 155 kg som månadsmedelvärde per driftdygn och kalendermånad. Inget begränsningsvärde är föreskrivet för kväve.

Yrkanden

Ahlstrom-Munksjö Paper AB ansöker om dispens enligt 16 och 18 §§ industriutsläppsförordningen från begränsningsvärden (BAT-AEL) i tabell 21 under BAT 50 i BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, för kemisk syreförbrukning (COD), totalt suspenderat material (TSS) och totalkväve (tot-N) till vatten. Ansökan avser kalenderåren 2019 till och med 2022.

Bolaget yrkar att som begränsningsvärden och årsmedelvärden under dispensperioden ska fastställas följande värden.

- 7 kg/ton för COD
- 2 kg/ton för TSS
- 6 kg/ton för tot-N

Motivering till ansökt dispens

Yrkade värden i förhållande till BAT-slutsats

Siffersatta begränsningsvärden som gäller enligt BAT-AEL, BAT 50, tabell 21 är, som årsmedelvärden vid normal drift, följande.

- 0,3 – 5 kg/ton för COD
- 0,1 – 1 kg/ton för TSS
- 0,015 – 0,4 kg/ton för tot-N

Vid produktionen i Jönköping ligger utsläppen väl under de i villkoren föreskrivna begränsningsvärdena men över de värden som gäller som BAT-AEL, framförallt för tot-N och COD, och under 2018 även för TSS.

Miljö kvalitetsnormer

Kväve

I kvalitetsfaktorn särskilda förorenande ämnen (SFÄ), ingår parametern ammoniak, vilken kan omräknas från halten ammoniumkväve i vatten enligt HVMFS 2013:19. SFÄ för Munksjön har klassats som måttlig status enligt VISS, baserat på bl.a. parametern ammoniak.

Ammoniumkväve förbrukar även syre vid omvandling från ammoniumkväve till nitrit-/nitratkväve. Munksjöns ytvatten, dit bolagets utsläpp leds idag, har goda syrgasförhållanden. Syrgashalten i sjöns bottenvatten klassas som dålig status. Anledningen till syrgasbrist i sjöns bottenvatten är dels att utbytet av syrgas mellan ytvatten och bottenvatten hindras av språngskiktet som uppstår stora delar av året. Vidare utgör förekomsten av historiska utsläpp, cellulosa-fiber på botten, en källa till syreförbrukning.

Den periodvis höga halten av ammoniumkväve i Munksjön kan dock inte kopplas till bolagets utsläpp, då såväl andelen ammoniumkväve som nitratkväve är låg i bolagets utgående avloppsvatten.

Bolagets utsläpp av kväve bedöms därmed inte försämra status för varken kvalitetsfaktorn SFÄ eller för syrgashalten och den biologiska kvalitetsfaktorn bottenfauna (för vidare resonemang kring syrgas och bottenfauna, hänvisas till dispensansökans bilaga B).

Kväve utgör inte den kritiska näringsfaktorn för primärproduktionen i Munksjön. Den senaste statusbedömningen av kvalitetsfaktorn näringsämnen för Munksjön baseras fortsatt på fosforhalten enligt VISS daterat 2019-09-05. Detta är i linje med vad som redovisats i nämnda bilaga B och ovan. Utsläpp av kväve bedöms därmed inte försämra status för kvalitetsfaktorn näringsämnen eller övriga biologiska kvalitetsfaktorer (växtplankton, bottenfauna). Bolagets kväveutsläpp har därmed en ringa betydelse sett till övergödningsaspekten och försvårar inte möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för ekologisk status för Munksjön.

COD och suspenderat material

Bolagets utsläpp av COD och suspenderat material överskrider BAT-AEL-värden för tillverkning av specialpapper. Utsläppsnivåerna före 2013, var dock betydligt högre än dagens utsläpp inklusive 2018, och även jämfört med nu ansökta dispensnivåer.

Trots ett betydligt lägre utsläpp av suspenderat material från bolaget från 2013 och framåt, kan inte någon förbättring skönjas beträffande siktdjup. Detsamma gäller för utsläpp av COD. Trots en betydligt minskad utsläppsnivå, har statusklassningen för syrgashalten och bottenfauna varit oförändrad.

Baserat på erfarenheterna från tiden före 2013 med utsläppsnivåer av COD och suspenderat material betydligt över dagens kan det konstateras att nuvarande högre utsläppsnivå och ansökta dispensnivåer av COD och suspenderat material från bolaget inte bedöms försämra nuvarande status för Munksjön och inte försvåra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för ekologisk status för Munksjön.

Huvudsakligt skäl för dispensansökan

För att kunna anpassa sig till de nya begränsningsvärdena avseende BAT-AEL i ovan nämnda tabell 21 söker Ahlstrom-Munksjö Paper en tidsbegränsad dispens från föreskrifterna till och med 2022. I till ansökan bifogade tekniska underlag redovisas den närmare bakgrunden till ansökan, planerade arbetsinsatser för att sänka utsläppen och en tidsplan för detta arbete.

Bolaget saknar i dag de tekniska förutsättningarna för att vid Jönköpingsanläggningen innehålla de i tabell 21 föreskrivna värdena. Ett omfattande och nödvändigt utredningsarbete har

påbörjats för att identifiera och genomföra robusta produktions- och kostnadseffektiva lösningar.

Planerat arbete för att uppfylla BAT-AEL gränserna bedöms i dagsläget sträcka sig till slutet av 2022. Enligt en grov tidsplan avser bolaget att utreda möjliga åtgärder till 2020-08-31, genomföra åtgärder till och med 2021 samt därefter utvärdera åtgärdernas effekt och sammanställa resultatet till 2022-12-31.

Bolaget anser att fotnot 1 i BAT 50, tabell 21 är tillämplig i Ahlstrom-Munksjö Papers fall. Detta skulle även enligt bolagets tolkning betyda att dispens från de sifferatta begränsningsvärdena i tabellen inte är nödvändig. Enligt Naturvårdsverkets *Vägledning om BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong* (daterad 2018-06-26) krävs dock dispens även för tillämpning av fotnot 1 i tabell 21.

Sammanfattningsvis konstateras att det skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att vidta omedelbara åtgärder för att följa begränsningsvärdena i BAT 50, tabell 21, vilket enligt bolaget gör att förutsättningar finns att medge den begärda utredningsdispensen.

Yttranden

I inkomna yttranden i ärendet har sammanfattningsvis följande anförts med anledning av Ahlstrom-Munksjö Paper AB:s ansökan.

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen tillstyrker att ansökt dispens medges. Länsstyrelsen anser att bolaget har haft lång tid på sig att vidta åtgärder. Dispens bör därför medges endast till och med den 31 december 2021 med de begränsningsvärden bolaget yrkat som årsmedelvärden.

Länsstyrelsen vill poängtera att det ur ett recipienthänseende (både Munksjön och Vättern) är angeläget att minska kvävetillförseln så att näringsämnesnivåer normaliseras. Bolagets andel av kväve från punktkällor utgör en inte obetydlig del till Munksjön. Länsstyrelsen anser, såsom bolaget, att det är viktigare att effektiva åtgärder införs med dispens än att genomföra forcerade åtgärder som blir otillräckliga.

Bolaget ska under tiden fram till den 31 december 2021 vidta sådana åtgärder att ovan angivna BAT-slutsatser innehålls från och med den 1 januari 2022.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Jönköpings kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att Ahlstrom-Munksjö Paper AB haft många år på sig att nå begränsningsvärdena alternativt söka dispens från dessa. Dispensen bör lämnas för yrkade begränsningsvärden men endast för perioden 2019–2021.

Sökandens bemötande

Bemötande av yttranden från Länsstyrelsen i Jönköpings län och Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Bolaget noterar att remissinstanserna tillstyrker dispens från begränsningsvärde för COD, SÄ och totalkväve vilket bolaget anser är mycket positivt. Annat positivt är att Länsstyrelsen håller med bolaget om att det är viktigare att hitta effektiva åtgärder än att genomföra forcerande åtgärder som ej är tillräckliga.

Sedan ansökan och även kompletteringarna skickades in så har inte förutsättningarna för att innehålla BAT-slutsatserna förändrats ur någon positiv bemärkelse. Därför anser bolaget att det inte finns bärande argument som stärker att dispenstiden ska vara kortare än vad som angetts i ansökan och nedan.

Bolaget bedömer numera att tiden t.o.m. 2021 skulle räcka för att ge möjlighet att klara COD och SÅ enligt BAT-slutsatserna. Den tiden är dock nödvändig för genomförande av de många mindre förbättringsprojekt och optimeringar som ändå krävs för att innehålla BAT-slutsatserna.

Som bolaget angav i kompletteringarna så krävs att Ahlstrom-Munksjö fattar ett strategiskt beslut som kan medföra en större teknisk investering eller en anpassning av bolagets produktportfölj för att klara BAT-slutsatserna för kväve och som kommer att beröra stora delar av koncernen. Denna strategiska diskussion är alltså under bearbetning. Oavsett slutligt valt åtgärdsalternativ krävs lång tid för genomförande och optimering med sikte på att nå BAT-slutsatserna. För att bolaget ska kunna genomföra detta med en strukturerad och genomtänkt metodik så krävs den tid som bolaget angav vid ansökan, alltså till och med den 31 december 2022.

En ytterligare faktor som påverkar förutsättningarna för genomförande av kommande utsläpps begränsande åtgärder gällande både COD, SÅ och kväve är att situationen i världen har ändrats ganska drastiskt sedan ansökan och även kompletteringarna skickades in. Hela världen har blivit drabbad av pandemin med sjukdomen covid-19, som innebär att arbetet på bolaget, men även hos entreprenörer och leverantörer har påverkats. Konsekvensen av det är att nya möjliga arbetssätt måste hittas, vilket är tidskrävande och innebär att allt som genomförs tar längre tid. Den i praktiken tillgängliga tiden för olika arbeten har därigenom kortats ner.

Bolaget anser sammanfattningsvis att den sökta dispensen för COD och SÅ kan gälla till och med den 31 december 2021, samt att den sökta dispensen för kväve ska gälla till och med den 31 december 2022.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Av 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen följer att Miljöprövningsdelegationen får ge dispens från ett begränsningsvärde om

1. det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och
2. dispensen förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

Ansökt dispens avser begränsningsvärden i BAT 50, tabell 21. Av fotnot 1 till tabellen framgår att pappersbruk med speciella förhållanden, vilket får anses gälla bolagets anläggning i Jönköping, kan ha högre utsläpp än det högsta värdet i intervallen för respektive parameter i tabellen. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att enligt Naturvårdsverkets *Vägledning om BAT- slutsatser för produktion av massa, papper och kartong* (daterad 2018-06-26) krävs dispens även för tillämpning av fotnot 1 i tabell 21.

Länsstyrelsen i Jönköpings län och Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker ansökan om dispens men påpekar att bolaget har haft lång tid på sig att vidta åtgärder för att begränsa

utsläppen. Båda anser därför att dispens endast bör medges till och med den 31 december 2021, med de begränsningsvärden bolaget yrkat som årsmedelvärden.

I bolagets bemötande av inkomna yttranden framhålls att tiden t.o.m. 2021 skulle räcka för att ge möjlighet att klara COD och SÄ enligt BAT-slutsatserna. Den tiden är nödvändig för genomförande av de många mindre förbättringsprojekt och optimeringar som ändå krävs för att innehålla BAT-slutsatserna. För att klara BAT-slutsatserna för kväve anför bolaget att det krävs förändringar som kommer att beröra stora delar av koncernen samt att denna strategiska diskussion alltså är under bearbetning. Oavsett slutligt valt åtgärdsalternativ krävs lång tid för genomförande och optimering med sikte på att nå BAT-slutsatserna. För att bolaget ska kunna genomföra detta med en strukturerad och genomtänkt metodik så krävs den tid som bolaget angav vid ansökan, alltså till och med den 31 december 2022.

I ansökan redovisas ett flertal genomförda utredningar och projekt som syftar till att minska utsläppen från verksamheten. Enligt bolaget kommer kväveutsläppen minska markant efter de stora förändringar eller investeringar som planeras, men framhåller samtidigt att det är osäkert om det räcker för att nå ner till BAT-intervallet i tabell 21. Miljöprövningsdelegationen delar Länsstyrelsens och bolagets bedömning om att det är viktigare att hitta effektiva åtgärder än att genomföra forcerade åtgärder som riskerar att bli otillräckliga.

Miljöprövningsdelegationen anser att bolaget redovisat godtagbara skäl för att dispens ska kunna medges, fram till utgången av 2021 respektive 2022. Föreslagna villkor under dispenstiden framstår som godtagbara i förhållande till dagens utsläppsnivåer. Det har heller inte framförts några erinringar mot föreslagna villkorsnivåer, bortsett från tidsbegränsningen. Den ekologiska eller kemiska statusen bedöms inte försämrats i de aktuella vattenförekomsterna på grund av dispensen. Miljöprövningsdelegationen finner att de begränsningsvärden samt de tidsbegränsningar som bolaget föreslagit kan accepteras.

Sammanfattningsvis bedömer Miljöprövningsdelegationen att förutsättningarna för att bevilja dispens i enlighet med 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen är uppfyllda. Dispens bör därmed ges och förenas med villkor i enlighet med beslutet.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Växjö, se bilaga.

Beslutande i ärendet

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av Rebecka Djerfsten, ordförande, och Karin Sigvardsson, miljöszakunnig. Länsstyrelsens föredragande har varit miljöskyddshandläggare Ola Lindén.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga

Beslut om kungörelsedelgivning och Hur man överklagar.

Kopia till

Länsstyrelsen i Jönköpings län, jonkoping@lansstyrelsen.se

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Jönköpings kommun, miljo@jonkoping.se
Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se (+missiv IUF)
Havs- och vattenmyndigheten, havovatten@havovatten.se
Aktförvararen
Ordf, Sak, Handl

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Miljöprövningsdelegationen

Delgivning

Länsstyrelsen delger detta beslut genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska inom tio dagar efter dagen för detta beslut införas i **Post- och Inrikes Tidningar** samt **Jönköpings-Posten**.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsens enhet för miljöprövning, Östgötagatan 3, Linköping och hos aktförvararen i ärendet, Stadskontorets kanslienhet i Jönköpings kommun.

Ett exemplar av kungörelsen ska översändas till kommunen, sökanden och aktförvararen för att vara tillgänglig för sakägarna.

Delgivning anses ha skett på fjortonde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom ovan nämnda tid har införts i ovan nämnda tidningar.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med vanlig post till **Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping** eller med e-post till **ostergotland@lansstyrelsen.se**

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **9 juli 2020**. Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

I överklagandet ska ni ange vilket beslut som överklagas och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ange även namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om ni behöver fler upplysningar kan ni vända er till Länsstyrelsen.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.